

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Savola-Vaaraniemi Anne

Kehittämishanke

Koulutustarjotin

Vaasan aikuiskoulutuskeskuksen Sosiaali- ja terveysalan ammattitutkintojen
koulutustarjotin

Työn ohjaaja Pekka Kalli
Tampere 10 / 2010

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Savola-Vaaraniemi Anne
Koulutustarjotin
23 sivua + 8 liitesivua
Marraskuu 2010
Työn ohjaaja Pekka Kalli

TIIVISTELMÄ

Aikuisena opiskelu on suosittua. Aikuisoppilaitokset saavat tänä päivänä tutkinnon suorittajia opiskelemaan sekä päivisin että iltaisin ja viikonloppuisin. Päiväopiskelijoiden koulutus on selkeää, ryhmäkohtaista opiskelua, joka tähtää koko ryhmän samanaikaiseen valmistumiseen. Monimuoto-opiskelu on monimutkaisempaa. Kun opiskelee työn ohella, joutuu suunnittelemaan joustavampia opiskelutapoja ja voi hyödyntää kokemustaan ja aiempaa osaamistaan paremmin ja henkilökohtaisemmin.

Kehittämistehtäväni tavoitteena on

1. Laatia koulutustarjotin, joka mahdollistaa usean ammattitutkinnon samankaltaisten opintojen yhteisopetuksen.
2. Mahdollistaa lukujärjestysten tekemisen koko koulutuksen ajaksi ja näin helpottaa tutkinnon suorittajien oman elämän suunnittelua ja helpottaa tutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistumista.
3. Lisätä ammatillisuuden kehittymistä yhä laajemmaksi ominaisuudeksi yli ammattirajojen.
4. Mahdollistaa kouluttajaresurssien saatavuus ja taloudellinen toiminta, kun tarve on hyvissä ajoin tiedossa.

Kehittämistehtävän tuloksena syntyi koulutustarjotin, joka tarjoaa koulutusta Perhepäivähoitajan, Lasten ja nuorten erityisohjaajan, Koulunkäyntiavustajan ammattitutkintoihin, sekä vuoden 2010 ajan, lähihoitajan perustutkinnon, Lapset ja nuoret -koulutusalan tutkinnon suorittajille. Koulutustarjotin esittelee tutkintoon valmistavan koulutuksen päivämäärät, aiheet ja kouluttajan. Koulutustarjottimesta tutkinnon suorittaja saattaa nähdä kaikki koulutukseen osallistuvat sekä koulutuskokonaisuuden laajemmin kuin yhden tutkinnon osan lukujärjestyksestä.

Moniammatillisuus ja vuorovaikutusten hiominen on sisäänrakennettuna koulutustarjottimeen. Luentomaista opetusta täydentämään käytetään syventäviä ryhmitöitä, joko ammattialoittain tai sekoittaen eri ammattiin valmistuvien asiantuntijanäkökuilma hyödyntäen tarpeen ja tarkoituksen mukaan.

Koulutustarjotin on toiminnassa tällä hetkellä ja kerää palautetta, jonka mukaan sitä edelleen kehitellään yhä paremmaksi arjen työkaluksi aikuisopetukseen.

Asiasanat: monimuoto-opiskelu, koulutustarjotin, ammattitutkinto, moniammatillisuus

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Sosiaali- ja terveysalan ammattitutkinnot	6
2.1 Ammattialan kuvaukset.....	6
2.2 Ammattitutkintojen pakolliset ja valinnaiset osat	9
2.3 Ammattitutkintojen yhteinen sisältö	10
2.2.1 Samankaltaisuus opinnoissa	10
2.2.2 Hyöty kouluttajalle ja muille yhteistyötahoille	12
3 Koulutustarjottimen lähtökohdat.....	13
3.1 Henkilökohtaistaminen	13
3.2 Joustavat oppimisjärjestelyt	14
3.3 Moniammatillisuus	15
3.4 Yhteisöllisyys oppimisessa.....	17
4 Koulutustarjottimen toteutus	19
5 Yhteenveto	22
Lähteet.....	24

1 Johdanto

Vaasan aikuiskoulutuskeskuksessa on mahdollista suorittaa Sosiaali- ja terveysalan ammattitutkintoina Perhepäivähoitajan, Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan, Koulunkäyntiavustajan ja Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinnot. Koulutus toteutetaan monimuotokoulutuksena, jolloin tutkintoon valmistavaan lähiopetukseen on mahdollista osallistua työn ohella. ”Perinteinen” tapa toteuttaa koulutusta oli Vaasan aikuiskoulutuskeskuksessa aiemmin suurten ryhmien koulutusta. Tuona aikana koulutettiin perhepäivähoitajia ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajia. Ryhmiin otettiin tutkinnon suorittajia riittävästi, jotta ryhmä saattoi aloittaa opintonsa kannattavana. Tällaisia, riittävän suuria ryhmiä, ei kuitenkaan käytännössä muodostunut kovinkaan monta kertaa, oli täydennettävä ryhmiä kesken opintokokonaisuuden, aina uuden ammattitutkinnon osan alkaessa. Näin jouduttiin tilanteeseen esim. perhepäivähoitajan ammattitutkinnossa, että tutkinnon suorittaja aloitti opintonsa Erityistä tukea tarvitseva lapsi-osasta, vaikka lapsen normaali kehitys oli vielä opiskelematta. Pakolliset ja niitä syventävät valinnaiset osat menivät pedagogisesti väärässä järjestyksessä.

Ammattitutkintojen tarjontaskaala laajeni. Koska oli jo tiedossa vuosi sitten, että Koulunkäyntiavustajan ammattitutkinto uudistuu ja ”nielee” Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan ammattitutkinnon, ei VAKK enää ottanut uusia opiskelijoita jälkimmäiseen tutkintoon. Toisen asteen koulutuksen organisaatiouudistuksen myötä kaikki aikuiskoulutus siirtyi elokuussa 2009 VAKK:n alaisuuteen. Näin myös Koulunkäyntiavustajan ammattitutkinnon valmistava koulutus siirtyi VAKK:een. Samalla haettiin myös Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinnon järjestämisoikeutta ja se saatiin.

Kehittelin ensimmäisen koulutustarjottimen kesällä 2009. Laadin myös opetussuunnitelmat Koulunkäyntiavustajille ja Lasten ja nuorten erityisohjaajille. Perhepäivähoitajien opetussuunnitelman olin päivittänyt jo aiemmin. Opetussuunnitelmien pohjalta laadin koulutustarjottimen, jossa yhdistyivät samankaltaisten opintojen tarjonta eri ammattitutkintojen suorittajille samanaikaisesti.

Tutkinnon suorittajien palaute on ohjannut uuden koulutustarjottimen laadintaa edelleen ja sisältö on hieman muuttunut koulunkäyntiavustajan tutkinnon uudistuttua ja tarjottimesta on tehty sekä tutkinnon suorittajalle että kouluttajalle selkeämpi ja helpommin seurattava kokonaisuus.

Koulutustarjottimen sisälle on rakennettu aikuisen oppimisen haasteet: oman osaamisen tiedostaminen, opintokokonaisuuden laatiminen ja tutkivaan oppimiseen tutustuminen. Tutkinnon suorittamisen ajanjakso on tiedossa jo opiskelun alussa. Moniammatillisuus ja kokemusten vaihto eri tutkintojen suorittajien kanssa on hyvä lisä omaan opiskeluun.

2 Sosiaali- ja terveysalan ammattitutkinnot

Vaasan aikuiskoulutuskeskuksessa on mahdollista suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammatillisina tutkintoina Lähihoitajan perustutkinto, Perhepäivähoitajan, Lasten ja nuorten erityisohjaajan ja Koulunkäyntiavustajan ammattitutkinnot. Tällä hetkellä monimuoto-opetuksena on tarjolla kaikkia näitä opetuksia ja lisäksi on meneillään useita lähihoitajan perustutkintoja päiväkoulutuksena. Työvoimapolitiittisena päiväkoulutuksena on ryhmä perhepäivähoitajiksi ja koulunkäyntiavustajiksi opiskelevia tutkinnon suorittajia. Kaikkiaan opiskelijoita on lähes 200. Aikuiskouluttajia sosiaali- ja terveysalalla on Vaasan aikuiskoulutuskeskuksessa 12 ja lisäksi koulutuspäällikkö.

2.1 Ammattialan kuvaukset

Perhepäivähoitaja

Lasten päivähoito on olennainen osa varhaiskasvatustyötä (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2003), jonka taustana on sosiaalialan arvoperusta ja ammattietiikka. Päivähoitolain (päivähoitolaki 36/1973) määritelmän mukaan päivähoito on lapsen hoidon järjestämistä joko päiväkotihoidona, perhepäivähoitona, leikki- tai muuna päivähoitotoimintana. Lain mukaan kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on vuodesta 1996 lähtien ollut oikeus kunnan järjestämään päivähoitopaikkaan.

Perhepäivähoitajan kelpoisuusehtoja ei ole säädetty laissa. Perhepäivähoitaja hoitaa lapsia omassa kodissaan, ryhmäperhepäiväkodissa tai lasten omassa kodissa. Koska hoitoryhmät ovat pieniä, perhepäivähoitoon ohjataan usein pienimmät lapset sekä hyvin allergiset lapset, vanhempien valinnan mukaan. Perhepäivähoitajan työ on erittäin vastuullista lasten varhaiskasvatusta; hoitoa, kasvatusta ja oppimista. Se on tavallisesti yksin tehtävää työtä ja vaatii oma- aloitteisuutta sekä kykyä tehdä itsenäisiä ratkaisuja ja taitoa toimia joustavasti ja yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Ryhmäperhepäiväkodissa, jossa hoidetaan enintään 12 lasta, on yhdellä hoitajista oltava vähintään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusehdoista annetun asetuksen 5§:ssä säädetty ammatillinen kelpoisuus (päivähoitoasetus 806/1992).

Päivähoitoala kehittyy nopeasti yhteiskunnan myötä, joten sillä tarvitaan laaja-alaista ammattitaitoa. Myös perhepäivähoitajan työ muuttuu yhä vaativammaksi ja perhepäivähoitajan ammattitutkinto antaa mahdollisuuden kehittää työn sisältöä ja osaamista varhaiskasvatuksen perusteiden edellytysten mukaiseksi. Ammattitutkinnon suorittanut voi työskennellä kunnan palveluksessa kodissa, perhepäiväkodissa, päivittäisen kotihoidon ja kasvatuksen korvaavissa tukiympäristöissä tai itsenäisenä yrittäjänä/ yksityisten palveluyritysten toimipisteissä. Yhteistyö lasten hoidon ja kasvatuksen lähiyhteisöjen kanssa laajentaa toimintaympäristöä.

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinnon suorittanut henkilö osallistuu eri-ikäisten ja kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten kasvatuksen ja toimintakyvyn tukemiseen ja ohjaamiseen. Tutkinnon suorittajan toimintaympäristöinä ovat mm. varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta päivähoito, esiopetus ja peruskoulu sekä aamu- ja iltapäivätoiminta ja vapaa-ajantoiminnot. Toisen asteen koulutuksessa toimintaympäristöt ovat mm. vammaisten opiskelijoiden valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus, maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistava koulutus, ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus, ammatilliset tutkintokoulutukset sekä lukio. Tutkinnon suorittajan toimintaympäristö voi olla myös muu opiskeluun, työhön, vapaa-aikaan tai kotiin liittyvä toimintaympäristö esim. henkilökohtaista avustamista tarvitsevan avustettavan tarpeiden mukaan.

Alan työtehtävät muuttuvat ja laaja-alastuvat. Työ sisältää kasvun, kehityksen, oppimisen ja toiminnan tukemista, ohjaamista ja avustamista erilaisissa toimintaympäristöissä. Lapset ja nuoret tarvitsevat turvallista, ammattitaitoista aikuista, jolla on aikaa ja kykyä läsnäoloon ja välittämiseen. Työn tekijät luovat yhdessä turvallisen ja yhteisöllisen arjen, mikä edistää lasten ja nuorten mielenterveyttä ja ehkäisee syrjäytymistä.

Työssä edellytetään hyviä vuorovaikutus- ja ohjaustaitoja sekä yhteistyötaitoja. Työ edellyttää soveltuvuutta alan tehtäviin. Tutkinnon suorittanut toimii tiiviissä yhteistyössä opettajan ja muun henkilöstön kanssa sekä useimmiten moniammatillisen tiimin jäsenenä. Yhteistyö huoltajien kanssa on myös tärkeä osa työtä. Monikulttuuriset perheet ovat osa yhä monimuotoisempaa yhteistyötä.

Työtä ohjaavat kasvatukselliset tavoitteet ja kuntouttava työote. Työn tavoitteena on hyvinvoiva ihminen sekä omien edellytystensä mukaisesti oppimis- ja toimintakykyinen, aktiivinen kansalainen. Työ pohjautuu ihmisen kehityksen kokonaisvaltaiseen tuntemiseen ja kasvun, oppimisen ja toiminnan teoreettisten lähtökohtien huomioon ottamiseen työssä.

Työ vaatii havainnointikykyä ja tilanteiden tunnistamis- ja arviointikykyä sekä harkintaan perustuvaa kriittistä ongelmanratkaisua ja päätöksentekoa. Tutkinnon suorittanut osaa perustella työssään tekemänsä ratkaisut ja valinnat. Tutkinnon suorittaneella on myös tietoyhteiskunnassa tarvittavat perusvalmiudet. Tutkinnon suorittanut osaa hyödyntää ilmaisutaitojaan toiminnan ohjauksessa. Erilaisten ryhmien ohjauksessa korostuvat itsenäisen toiminnan suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin taidot.

Lasten ja nuorten erityisohjaaja

Lasten ja nuorten erityisohjaaja suunnittelee ja ohjaa harrastus- ja vapaa-aikatoimintaa lapsille ja nuorille sekä ohjaa ja tukee heidän perheitään. Erityisohjaajan työn tavoitteena on lasten ja nuorten kasvun ja yhteisöllisyyden edistäminen sekä syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäisy. Toiminnan suunnittelussa on otettava huomioon lasten ja nuorten omat lähtökohdat ja tekemisen vapaaehtoisuus. Lasten ja nuorten erityisohjaajan toimenkuvaan voivat kuulua erityisnuorisotyö, tiedotus- ja koulutustehtävät sekä yhteistyö eri toimijoiden, erityisesti koulun, sosiaalityön ja nuorisotoimen kanssa.

Lasten ja nuorten ohjaus on vuorovaikutusta, joka edellyttää yhteistyötaitoa, joustavuutta, luovuutta ja organisointikykyä. Käytännön ohjaustyössä tarvitaan myötäelämisen taitoa, luotettavuutta ja avoimuutta.

Erityisohjaaja osaa motivoida ja innostaa eri-ikäisiä lapsia ja nuoria ohjattuun toimintaan. Erityisohjaajan on otettava työskentelyssään huomioon aikuisten, lasten ja nuorten tarpeet ja odotukset asiakaslähtöisesti esim. monikulttuurisuus.

Lasten ja nuorten erityisohjaaja työskentelee nuoriso- ja erityisnuorisotyössä, monikulttuurisessa ympäristössä, laitoksissa ja sairaaloissa, kansalais- ja järjestötoiminnassa, päivähoidossa, seurakunnan lapsi- ja nuorisotyössä, kouluissa, iltapäiväkerhoissa, alan yrityksissä sekä itsenäisenä yrittäjänä.

2.2 Ammattitutkintojen pakolliset ja valinnaiset osat

Perhepäivähoitajan ammattitutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta osasta ja kahdesta valinnaisesta osasta. Valmistavan koulutuksen laajuus on 40 opintoviikkoa. Oppilaitoksessa on mahdollista opiskella / suorittaa seuraavat tutkinnon osat:

Pakolliset osat: Kasvatustietoisuus, kasvatuskumppanuus ja yhteistyötaidot

Varhaiskasvatus

Terveys, turvallisuus ja ruokahuolto

Valinnaiset osat: Erityistä tukea tarvitseva lapsi

Allergisen ja erityisruokavaliota noudattavan lapsen hoito

Monikulttuurisuus

Yrittäjyys (Perhepäivähoitajan ammattitutkinnon perusteet 2006)

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto muodostuu neljästä osasta. Tutkinto on valmis, kun kaikki tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti. Valmistavan koulutuksen laajuus on 40 opintoviikkoa. Oppilaitoksessa on mahdollista opiskella ja suorittaa seuraavat tutkinnon osat:

Pakolliset osat: Ohjaustyössä toimiminen

Kasvun ja kehityksen tukeminen ja ohjaaminen

Oppimisen ja toiminnan tukeminen ja ohjaaminen

Erityistä tukea tarvitsevien ohjaaminen

Vapaasti valittava osa: Ammatinharjoittajana toimiminen (Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinnon perusteet 2011)

Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto muodostuu neljästä pakollisesta osasta, yhdestä valinnaisesta osasta ja yhdestä vapaaehtoisesta osasta. Valmistavan koulutuksen laajuus on 40 opintoviikkoa. Oppilaitoksessa on mahdollista opiskella / suorittaa seuraavat tutkinnon osat:

Pakolliset osat: Erityiskasvatus ja ohjaus
 Moniammatillinen yhteistyö
 Yhteisöllisyys ja osallisuus
 Kulttuurien vuorovaikutus

Valinnaiset osat: Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja heidän perheidensä ohjaus ja tukeminen

Erityistä tukea tarvitsevien nuorten ja heidän perheittensä ohjaus ja tukeminen

Vapaaehtoinen osa: Yrittäjyys (Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinnon perusteet 2004)

2.3 Ammattitutkintojen yhteinen sisältö

Jokainen Sosiaali- ja terveystieteiden ammattitutkinto sisältää samankaltaisen Opintojen ohjaus- osan. Tässä osassa selvitetään omat opiskelutaidot ja kehitetään oppimisvalmiuksia sekä itsearviointia ja elinikäistä oppimista. Tavoitteena on, että tutkinnon suorittaja tietää hyvän ryhmädynamiikan edellytykset ja ymmärtää oman toimintansa vaikutukset positiivisen ja oppimista edistävän ilmapiirin luomisessa.

2.2.1 Samankaltaisuus opinnoissa

Perhepäivähoitajan, koulunkäyntiavustajan ja lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinnoissa kaikissa tulee käsitellä kasvatustietoisuutta, arvoperustaa, ihmiskäsitystä, ihmisen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä. Koulutustarjottimessa näitä opintoja tarjotaan kaikille yhteisesti. Tutkintotoimikunnat eivät näiden ammattitutkintojen kohdalla määrää, missä järjestyksessä tutkinnon osat tulee suorittaa, siksi on ollut mahdollista järjestää lähiopetus alkamaan samankaltaisista osista. Lukujärjestysten sisältöteemoina on hieman eri nimiä,

riippuen opetussuunnitelman teemoista, esimerkiksi koulunkäyntiavustajan opetussuunnitelma kertoo otsikon Ammattietiikka alla arvoperustasta, ihmiskäsityksestä, ammattiroolista ja salassapitovelvollisuudesta, kun molemmissa muissa opetussuunnitelmissa aiheet asettuvat teeman Kasvatustietoisuus alle.

Esimerkiksi, kun perhepäivähoitajat miettivät vaihtoehtopedagogiikkoja perhepäivähoidon näkökulmasta, koulunkäyntiavustajat tekevät sen koulun ja koululaisen näkökulmasta.

Lait ja säädökset ovat osin samoja, osin erilaisia, näihin asioihin tutkinnon suorittajat paneutuvat omana ryhmänään.

Yhteistyötaidot -osa on lähes sama jokaisessa kolmesta ammattitutkinnosta. Vuorovaikutus, ryhmä- ja tiimitaitoihin tarvittavat kielellinen ja sanaton viestintä on mahdollista toteuttaa yhteisissä opinnoissa ja juuri tähän osaan painottaa moniammatillisuuden toteutumista ja harjoitteita aidoissa tilanteissa.

Kussakin ammattitutkinnossa vaaditaan SPR:n ensiapukortti, se on mahdollista suorittaa koulutustarjottimen osoittamana ajankohtana kaikille yhteisesti. Työhyvinvointiin, työergonomiaan, itsensä kehittämiseen, monikulttuurisuuteen ja vielä moneen muuhun asiaan on mahdollista soveltaa yhteistä koulutustarjotinta. Kaikki kolme tutkintoa ja vielä vuoden 2010 aikana Lähihoitajan perustutkinnon koulutusalan Lapset ja nuoret, sisältävät yhteiset lähiopetuksen teemat on kartoitettu ja aikataulutettu koulutustarjottimeen.

Karkeasti laskien kaikille kolmelle ammattitutkinnolle yhteisiä opintoja on vähintään 14 ov. Osittain yhteisiä kahdelle ammattitutkinnolle noin 15 ov. Ja aivan omia opintoja noin 9 ov, joista perhepäivähoitajan ammattitutkinnon opetuksen jakavat lähihoitajaopiskelijat.

2.2.2 Hyöty kouluttajalle ja muille yhteistyötahoille

Koulutustarjotin on valmistunut kesällä 2010. Tämän ansiosta lukujärjestyksen teemat on voitu jakaa kouluttajille jo lomien päätyttyä elokuussa. Koulutustarjottimen toteutuksessa tarvitaan kouluttajilta erilaista osaamista ja tämän koulutustarjottimen toteutukseen osallistuu kuusi kouluttajaa:

1. ensiapukorttikoulutukset,
2. hygieniapassikoulutukset,
3. lasten ja nuorten sairauksiin ja sairaanhoidolliseen teemaan liittyvät koulutukset,
4. ruokaan ja siivoukseen liittyvät koulutukset
5. käyttäytymistieteisiin liittyvät koulutukset
6. sosiaaliasioihin ja koulumaailmaan liittyvät koulutukset.

Kouluttajat voivat organisoida oman kalenterinsa koko koulutuksen ajaksi, puolitoista vuotta eteenpäin. Samoin tutkintotilaisuudet ovat tiedossa hyvissä ajoin ja mikäli rahoittajana on esim. oppisopimustoimisto, saa se lukujärjestykset myös heti sopimusten teon jälkeen. Oppilaitoksen vahtimestaritkin ovat tyytyväisiä saadessaan koko vuoden koulutusajankohdat, illat ja lauantait, tietoonsa jo kouluvuoden alussa. Lukot ja hälytykset voi ohjelmoida valmiiksi.

3 Koulutustarjottimen lähtökohdat

3.1 Henkilökohtaistaminen

Henkilökohtaistamisen tavoitteena on, että näyttötutkinnon suorittajat saavat tarvitsemaansa neuvontaa, ohjausta, tukea ja opetusta. Henkilökohtaistaminen perustuu Opetushallituksen määräykseen 43/011/2006. Näyttötutkinnon suorittaminen ei edellytä koulutukseen osallistumista. Poikkeuksen muodostavat tutkinnot, joissa opetushallitus määräyksessään opetussuunnitelman ja näyttötutkinnon perusteista edellyttää valmistavaan koulutukseen osallistumista. Tutkinnon suorittamisessa tunnustetaan osaaminen ja ammattitaito olipa se hankittu työelämässä, harrastustoiminnassa tai koulutuksessa. Valmistava koulutus tarjoaa mahdollisuuden täydentää ja päivittää osaamista ennen näyttötutkinnon suorittamista.

Tutkinnon suorittaminen suunnitellaan yhteistyössä opiskelijan ja vastuuopettajan kesken ja siitä laaditaan kirjallinen Henkilökohtaistamissuunnitelma (HEKSU). Siihen kuuluvat henkilökohtainen näyttötutkintosuunnitelma ja oppimissuunnitelma. HEKSU laaditaan hakeuduttaessa tutkinnon suorittajaksi tai valmistavan koulutuksen alussa. Sen toteutumista seurataan koulutuksen aikana käytävissä opiskelijan ja opettajan välisissä ohjauskeskusteluissa. Tarvittaessa sitä täydennetään ja tarkennetaan.

3.1.1 Osaamisen tunnistaminen

Henkilökohtaistetun tutkinnon suorittamisen lähtökohtana on opiskelijan työssä tai muulla kokemuksella sekä aiemmillä opinnoilla saavuttama ammattitaito suhteessa suoritettavan tutkinnon vaatimukseen. Ammattitaito ja osaaminen todetaan osaamiskartoituksella. Osaamiskartoitus tehdään käyttämällä monipuolisesti erilaisia alalle soveltuvia menetelmiä; esim. haastattelua, itsearviointia osaan.fi – ohjelmalla, kirjallisia testejä, käytännön työnäytteitä sekä huomioimalla koulu- ja työtodistukset sekä työnantajan lausunnot. Osaamiskartoituksen perusteella henkilö ohjataan suoraan hänelle soveltuvan tutkinnon tai tutkinnon osien suorittamiseen tai tarvittavan lisäammattitaidon hankkimiseen. Osaamisen tunnistamiseen kuuluvat myös

oppimisvalmiuksien kartoittaminen ja maahanmuuttajien työelämässä ja opiskelussa vaadittavan kielitaidon sekä työelämä tietojen arviointi. Osaamiskartoituksen tulokset ja siitä tehtävät johtopäätökset kirjataan opiskelijan Henkilökohtaistamissuunnitelmaan eli HEKSUUN.

3.1.2 Henkilökohtainen näyttötutkintosuunnitelma

Henkilökohtaisessa näyttötutkintosuunnitelmassa päätetään suoritettavat tutkinnon osat, näyttöympäristöt, tutkintotilaisuuksien ajankohdat sekä tehdään esitys aiemmin osoitetun osaamisen tunnustamisesta. Joissakin tutkinnoissa tutkinnon suorittajat laativat itse tarkan toteuttamisvaiheen näyttösuunnitelman.

3.1.2 Henkilökohtainen oppimissuunnitelma

Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, osaamiskartoituksen perusteella todetut oppimistarpeet, työssäoppimisen mahdollisuudet sekä ohjaus- ja tukitarpeet. Opiskelija osallistuu opetukseen henkilökohtaisen oppimissuunnitelmansa mukaisesti.

Työvoimapolitiisessa koulutuksessa opiskelijalla on velvollisuus osallistua opetukseen, eikä oppilaitos voi myöntää vapautusta opiskeluun osallistumisesta. Mikäli opiskelijalla on aiemmin hankittua osaamista, otetaan se huomioon oppimissuunnitelmassa ja tarjotaan hänelle vaihtoehtoisia opintoja, jotka tukevat hänen ammattitaitonsa kehittymistä.

3.2 Joustavat oppimisjärjestelyt

Oppilaitos kehittää ja tarjoaa sellaisia joustavia oppimisjärjestelyjä, jotka mahdollistavat henkilökohtaisten oppimissuunnitelmien toteutumisen. Lähiopetukseen osallistumisen mahdollistamiseksi tutkintoon valmistavaa koulutusta järjestetään päivä-, ilta- ja viikonloppukoulutuksena. Opiskelu voi olla kokoaikaista lähiopiskelua tai monimuoto-opiskelua.

Valmistava koulutus toteutetaan tutkinnon osittain, jolloin opinnot voi aloittaa joustavasti tutkinnon osan valmistavan koulutuksen alkaessa. Tutkintoon

valmistavalla koulutuksella on koulutustarjotin, josta opiskelija voi valita ne teemat, joissa osaamiskartoituksessa on todettu olevan ammattitaidon täydentämisen tai päivittämisen tarvetta. Työssäoppiminen on vaihtoehtoinen tai täydentävä oppimisen tapa koulussa tapahtuvalle oppimiselle. Joissakin tutkinnoissa on myös mahdollista opiskella verkossa.

3.3 Moniammatillisuus

Toimittiinpa millaisessa työympäristössä tahansa, käytännön näkökulmasta tarkasteltuna moniammatillisessa yhteistyössä korostuu viisi kohtaa:

- asiakaslähtöisyys
- tiedon ja eri näkökulmien kokoaminen yhteen
- vuorovaikutustietoinen yhteistyö
- rajojen ylitykset
- verkostojen huomioiminen (Isoherranen, 2005, 14).

Jokainen ammattitutkinto on erikoistunut omaan osaamiseensa, mutta asiakkaan / lapsen ja hänen perheensä kannalta tarvitaan yhteistyötä, joka syntyy perhepäivähoitajan ja hänen ohjaajansa tai koulunkäyntiavustajan ja opettajan tai lasten ja nuorten erityisohjaajan ja hänen esimiehensä kanssa. Tieto, joka saadaan eri näkökulmista toimittaessa eri tehtävissä asiakkaan kanssa täydentää kokonaistietoa asiakkaan hyväksi. Yhteistyön tekeminen ei ole itsestään selvää ja edellyttää oman osaamisen tunnistamista ja sen tuomista esiin tasavertaisena osallistujana vuorovaikutukseen. Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen johtaa tasa-arvoiseen päätöksentekoon ja on askel kohti sitä integraatiota, johon myös monitieteisyys pyrkii (Isoherranen 2005, 36).

Yksintyöskentelyäkin toki tarvitaan, mutta on yhä enemmän ongelmia, joiden ratkomisessa tarvitaan ajattelu- ja toimintatapojen siirtymistä holistiseen suuntaan pirstaleisen ja osittaisen ajattelun toiminnan sijaan (Isoherranen 2005, 39).

Koulutuksen aikana eri ammattitutkinnon suorittajat opettelevat vuorovaikutusta ryhmissä omasta asiantuntijuuden roolistaan. Kaikkialla työryhmät sisältävät omia normejaan, joko näkyvästi tai sanattomasti. Toisaalta normit luovat turvallisuutta, mutta

toisaalta ne voivat tulla kehityksen esteiksi. Moniammatillista yhteistyötä opettelevissa ryhmissä on hyvä tiedostaa, että muutos vaatii pitkäjänteisyyttä.

Ryhmissä on myös erilaisia rooleja. Roolien status ja arvovalta voi liittyä esimerkiksi koulutusajan pituuteen ja suoritettun tutkinnon tasoon. Ammattitutkinnon suorittaneen tutkinnon suorittajan on hyvä tietää asemansa työyhteisössä, mutta ei tule vähätellä omaa osaamistaan tai osallisuutensa tärkeyttä yhteisissä kokouksissa ja tilanteissa, joissa lapsen paras on nostettava esiin. Moniammatilliset ryhmät kokoontuvat yhteen yleensä asiakkaan tarpeista lähtien. Sama ryhmä saattaa kokoontua vain kerran tai kaksi, tällöin on hyvä osata tuoda välittömästi oma osaamisensa keskusteluun mukaan. Ryhmässä tulisi syntyä dialogi ja sosiaalinen kognitio, joka tuottaa uuden näkökulman käsiteltävään asiaan (Isoherranen, 2005, 55).

Riittävän hyvää ammatillista itsetuntoa tarvitaan tilanteissa, joissa täytyy kommunikoida toisten asiantuntijoiden kanssa avoimesti. Kun tällaisissa tilanteissa vielä pahimmillaan saatetaan olla eri mieltä ratkaisusta, riittävä itsetuntoa tarvitaan, että asiallinen keskustelu onnistuisi. Hyvä asiantuntija ymmärtää sen, ettei hänellä suinkaan aina löydy oikeaa vastausta, ja on siksi valmis dialogiin eikä ole dogmaattinen. (Isoherranen, 2005 59)

Asiantuntijuus ei ole pelkästään opitun toistamista, vaan sen osana nähdään myös uuden tiedon yhdessä tuottaminen ja toimintatapojen kriittinen tarkastelu. Arjen tasolla ratkaisujen etsiminen yhdessä lisää keskinäistä tukea ja toisten tekemien ratkaisujen ymmärtämistä.

Tutkimukset ovat osoittaneet selkeän ammatti-identiteetin merkityksen. Oman asiantuntijaroolin löytäminen ja tunnistaminen keskustelevana, tiettyä osaamisaluetta edustavana tiimin tai verkoston jäsenenä ei aina selkiinny riittävästi koulutuksen aikana (Isoherranen 2005, 155). Toisten ammattien tuntemus on sekin yllättävän vähäistä ja sisältää stereotypioita. Jos koulutuksen kuluessa ei ole saanut valmiuksia kuunnella arvostaen toisia asiantuntijoita, esittää ja perustella omia ammatillisia näkemyksiään sekä ymmärtää dialogin merkitystä yhteistä tavoitetta luotaessa, on osallistuminen erilaisiin yhteistyömuotoihin vaikeaa. (Isoherranen, 2005, 155)

Moniammatillinen yhteistyö on tullut jäädäkseen. Haasteina ovat erityisesti: kokonaisvaltainen lähestymistapa ja verkostojen huomioiminen, asiakaslähtöisyys, tasa-arvoinen ja joustava yhteistyö sekä työhyvinvointi. Kun tunnistamme näitä ilmiöitä sekä itsessä että toisissa, voimme paremmin auttaa toimintaa rakentumaan yhteistyöorientoituneesti ja asiakaslähtöiseksi (Isoherranen, 2005, 160).

3.4 Yhteisöllisyys oppimisessa

Yhteisöllisyys syntyy kuulumisesta johonkin yhteisöön (Hakkarainen ja muut 2005, 125). Tällaisia yhteisöjä voi olla kotona, työpaikalla, harrastuksen parissa tai opiskelussa. Yhteisö tukee oppimista:

1. Oppiminen ja taidon hallinta ovat toiminnan tuloksia, eivät sen edellytyksiä.
2. Kaikki monimutkaiset kulttuuriset taidot esiintyvät ensin ihmisten välisenä sosiaalisella tasolla ja vasta sitten ihmisen omalla psykologisella tasolla.
3. Ihminen pystyy ulkoisten tukirakenteiden (käsitteelliset, sosiaaliset, emotionaaliset) varassa vaativampiin älyllisiin toimintoihin. Taidon kehittyessä yksilö pystyy asteittain vähentämään riippuvuuttaan tukirakenteista ja suorittamaan tehtävät itsenäisesti (Hakkarainen ja muut, 2005, 125).

Oppimisen yhteisössä toiset tutkinnon suorittajat voivat toimia toistensa voimavaroina ja haasteina asiantuntijan ohjauksessa. Ohjauksen tarkoituksena on opiskelijan suorituksen ohjaaminen ja hyvien käytäntöjen esittäminen antamatta kuitenkaan valmiita ratkaisuja. Vaikean asian oppiminen on helpompaa, jos saa omiin kehittyviin taitoihinsa suhteutettua tukea ja rohkaisua. Yhteisöllinen toiminta johtaa muutoksiin älyllisissä prosesseissa, ja niiden avulla voidaan laajentaa yksilön henkisiä voimavaroja.

Menestyksenkäs oppiminen edellyttäisi Kaarlo Laineen mukaan myös vetoamista oppilaan kokemuksiin ja hänen intressiensä kytkemistä elämäntilanteen kautta käsiteltävään asiaan. Opetustilanteessa käytän tätä esimerkiksi moniammatillisuutta käsiteltäessä niin, että piirrän miellekartan taululle ja kirjoitan keskiöön sanan moniammatillisuus. Tutkinnon suorittajat kertovat täydentävät keskustellen kuviota oman kokemuksensa ja arjen case-tapausten valossa. Yhteistyöverkoston asiantuntijuuden selvityksessä myös oma asiantuntijuus kirkastuu ja oma tehtävä verkoston

tiedon lisääjänä tulee tärkeäksi. Kirjallinen teoriaosuus jää hyvin ohueksi ja vuorovaikutteisesti teoria saa elävän kosketuksen aiheeseen.

Vygotskyn sanoin (Hakkarainen ja muut,2005, 154): *Kaikki lapsen kulttuurikehitykseen liittyvät toiminnot esiintyvät kahdesti tai kahdella tasolla. Ensin se esiintyy sosiaalisella tasolla ja sitten psykologisella tasolla. Ensin se ilmenee ihmisten välillä interpsykologisena kategoriana ja sitten lapsessa intrapsykologisena kategoriana. Tämä kuvaa sitä, miten älylliset toiminnat välittyvät uusille oppijoille (ei siis ainoastaan lapsille). Ensin ne esiintyvät ihmisten välillä ja vasta sitten muuntuvat osaksi ihmisen tapaa ajatella ja hahmottaa asiaa. Tätä asiaa hyödynnetään koulutustarjottimen tavassa opiskella uuteen ammattiin.*

4 Koulutustarjottimen toteutus

Hakeutumisvaiheessa tutkinnon suorittajaksi hakeutuva hakija haastatellaan ja keskustellaan hänen osaamisestaan. Hakijan soveltuvuus alalle arvioidaan myös, koska hakijalla voi olla ammatista tai opiskelusta erilainen käsitys kuin, mitä todellisuus on, esim. perhepäivähoitajan ammattitutkinto ei anna pätevyyttä työskennellä päiväkodissa muuten kuin henkilökohtaisena avustajana tai että lasten ja nuorten erityisohjaaja on nimenomaan erityisohjaaja, ei erityislasten ohjaaja. Hakeutumisvaiheessa voidaan käyttää apuna myös kirjallista ennakkotehtävää. Kirjallinen tuotos täydentää hakijan kuvaa ja on edellyttänyt jo ennakkopohdintaa alan vaatimuksista.

Aikuiselta hakijalta kysytään myös taitojen, kokemuksen ja aiemman koulutuksen lisäksi mahdollisia oppimisvaikeuksia tai tuen tarvetta. Aikuinen on kuitenkin oppinut usein välttelemään tilanteita, jotka on kokenut hankaliksi ja siksi esim. lukivaikeus voi tulla yllätyksenä opiskelun edetessä. Näistä asioista on hyvä keskustella kouluttajan kanssa, jotta tarpeellinen tuki voidaan järjestää tutkinnon suorituksen kärsimättä.

Hakeutumisvaiheessa täytetään **Henkilökohtaistamissuunnitelmaa** (HEKSU), johon kirjataan jo suoritettut osaamiset esim. hygieniapassi tai ensiapukortti ja keskustellaan onko hakijan mahdollista suorittaa tutkinto aidoissa ammattitutkinnon vaatimissa tilanteissa. Henkilökohtaistamissuunnitelma päivitetään opiskelujen edetessä aina uuden tutkinnon osan alkaessa.

Koulutustarjotin tarjoaa tarvittavan ammattitaidon hankkimiseksi ilta-/ monimuoto-opiskeluna lähiopetusta, etä- ja verkko-opetusta sekä työssäoppimista. Lähiopetukseen on teemoiteltu kaikille tutkinnoille yhteiset osiot. Opetus tapahtuu yhtenä iltana viikossa ja yhtenä lauantaina kuukaudessa. Pienryhmäopetuksena toteutetaan ne tutkinnon osat, jotka ovat ominaisia vain yhdelle ammattitutkinnolle. Myös tutkintosuoritusten ohjaus tapahtuu tutkintokohtaisesti ja jopa henkilökohtaisesti Heksua päivitettäessä.

Monimuoto-opiskelu tapahtuu yleensä työn ohella, siksi vähäiseen lähiopetukseen tulee yhdistää muita opiskelumuotoja. Etäopiskeluna tutkinnon suorittaja tekee tehtäviä, jotka on kytketty alan työhön. Omassa työssään opiskelija etsii tehtävien kautta uusia

näkökulmia ja teorioiden sovelluksia käytäntöön, paneutuu omaan työhönsä analyyttisesti, kehittämällä ja mahdollisesti haastattelee toisia samaa työtä tekeviä tai yhteistyökumppaneita.

Verkko-opetus luo tutkinnon suorittajalle mahdollisuuden paneutua opintoihinsa itselleen sopivimpana ajankohtana. Siksi tässä koulutustarjottimessa on verkko-opetus painottunut nimenomaan joulun ja kesän ajanjaksoihin. Aikuiskoulutuksessa ei ole pitkiä loma-aikoja, joten opiskelu etenee myös muiden koulujen lomien aikaan. Verkko-opetus on tutkintokohtaista, kuten etätehtävätkin. VAKK käyttää verkko-opetuksen alustana Learning Gateway- oppimisalustaa. Alustalla on ilmoitustaulu ajankohtaisille asioille, opiskeluohjelma/-kalenteri, lähipäivien opiskelumateriaalit aihealueittain / tutkinnon osittain sekä erilaisia verkkotehtäviä. Verkkotehtävät palautetaan verkko-oppimisalustalle. Jokaisella opiskelijalla on oma kansio, jonne tallettaa tehtävät. Kansio toimii myös arkistona. Kouluttaja seuraa tehtävien palautuksia ja antaa henkilökohtaisesti palautetta tutkinnon suorittajalle. Tiedottaminen helpottuu ja ajankohtaiset asiat ovat reaaliaikaisia. Opiskelijat perehdytetään oppimisalustan käyttöön verkko-opetuksen alkaessa.

Työssäoppiminen kuuluu olennaisesti ammattitutkinnon suorittamiseen.

Työssäoppimisen suunnitelmaan (TOPS) tutkinnon suorittaja laatii itselleen viiden viikon ohjelman, jolloin hän viikoittain asettaa itselleen tavoitteet, mihin hän erityisesti viikon aikana paneutuu. Mitä asioita hän harjoittelee ja tarkkailee kunkin viikon aikana. Tavoitteet valitaan ammattitutkinnon tutkintokriteereistä. VAKK:n kouluttaja käy työssäoppimisen aikana seuraamassa jokaista opiskelijaa (lukuun ottamatta oppisopimuksella opiskelevia, joilla on oppisopimustoimiston määräämä työpaikkaohjaaja) ja antaa tutkinnon suorittajalle henkilökohtaista palautetta toiminnasta.

Ammattitutkinnon suorittaminen on riippumatonta osaamisen hankkimistavasta.

Lähiopetukseen osallistuminen ei siis ole pakollista. Tutkinnon suorittaja voi itse arvioida omaa osaamistaan ja omia tiedon tarpeitaan ja sen mukaisesti osallistua tarjottavaan opetukseen. Tutkinnon järjestäjällä, kouluttajalla, on kuitenkin vastuu siitä, että jokainen tutkinnon suorittaja on saanut hänelle kuuluvan opetuksen, jotta hänellä on riittävät tiedot suorittaa hyväksytysti tutkintotilaisuus.

Tutkinnon suorittajalla on velvollisuus osallistua näyttötilaisuuksiin. Koko opiskelu koostuu henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta, tutkintoon valmistavasta koulutuksesta sekä tutkintotilaisuuksista. Tutkinnon suorittaja seuraa omaa henkilökohtaista opiskeluohjelmaansa ja valitsee koulutustarjottimesta itselleen kuuluvat opinnot. Myös pienryhmien opiskeluillat ja lauantait on merkitty koulutustarjottimeen. Koulutustarjottimen lähiopetus käsittelee aihetta aina yleisemmällä tasolla ja tehtävien kautta keskitytään oman ammattialan näkökulmaan. Tutkintojen suorittajien lähipäivätyöskentelyyn kuuluu, aiheeseen liittyen, opponointia, pari- ja ryhmätyöskentelyä myös moniammatillisesti ilman ammattitutkintojako.

Kari Murto (Murto, 1998, 123) kertoo yhteisön kehittymisestä ja itsetuntoisesta yhteisöstä, joka jo tuntee heikkoutensa ja vahvat puolensa. Itsetuntoinen yhteisö ei suinkaan ole ongelmaton ja ristiriidaton, mutta sen jäsenillä on rohkeutta, kykyjä ja taitoja käsitellä vastaantulevia vaikeuksia sekä kokemukseen perustuva luottamus niistä selviytymiseen. Yhteisöllisen itsetunnon kasvaessa yhteisö itse asettaa itselleen entistä vaativampia tavoitteita, jotka puolestaan vievät yhteisön kehittymistä eteenpäin. Näin tapahtuu myös tutkinnon suorittajien yhteisössä, joka on ammattitutkintojen ryhmien summa. Uskon itseään toteuttaviin ennusteisiin.

5 Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta, että koulutustarjotin on tullut tarpeeseen. Monimuoto-opiskelijamäärien pienentyessä, voidaan sopivassa osakokonaisuuden aloituksessa ottaa mukaan uusia tutkinnon suorittajia. Näin tutkintokokonaisuus säilyy mielekkäänä myös pedagogisesta näkökulmasta katsottuna. Jo pidemmälle ehtineet opiskelijat voivat opastaa aloittelevia oppimaan. Opiskelun tapa on yhteisöllinen. Kokeneet opiskelijat ottavat siipiensä suojaan vastatulleet. Kokemusta on kaikilla, mutta tottuneemmat rohkaisevat uusia tuomaan omia mielipiteitään esiin.

Koulutustarjotin toimii moniammatillisuuden oppikenttänä. Jo opiskeluvaiheessa opetellaan tuomaan oma näkökulma oman osaamisen valossa keskusteluun. Perhepäivähoitaja, koulunkäyntiavustaja ja lasten ja nuorten erityisohjaaja sekä lähihoitaja työskentelevät parina enemmän koulutusta saaneen kanssa, mahdollisesti lastentarhanopettajan, opettajan ja jokaisella tulee olemaan työyhteisö esimiehineen ja työkokouksineen, joissa edellytetään oman asiantuntijuuden tuomista esiin ja osaksi keskustelukokonaisuutta. Tällaista tiedon kokonaisuuden palapeliä voi oppia, kun opiskelemassa on samanaikaisesti useamman ammattitutkinnon opiskelijoita.

Koulutustarjotin säästää resursseja. On taloudellisempaa kerätä pienet opiskelijaryhmät samanaikaisesti opetukseen kuin opettaa viidelle tai kymmenelle opiskelijalle toistuvasti samat asiat.

Koulutustarjotin on kehitetty palvelemaan sosiaali- ja terveysalan ammattitutkinnoissa, mutta uskoisin, että samanlaista rakennetta voi hyödyntää muissakin koulutuksissa, esim. erä- ja luonto-opaskoulutuksissa yhdessä kalastusoppaitten ja eräkokkien kanssa.

Koulutustarjotin antaa mahdollisuuden myydä koulutusteemoja ulkopuolisille asiasta kiinnostuneille. Tämä on otettu esiin jo joissain palaverissa, mutta toistaiseksi ei ole resursseja sen kehittämiseksi.

Tällä hetkellä koulutustarjotin elää ja voi hyvin. Keräämme palautteita, joiden avulla tarjotin voi kehittyä yhä paremmaksi palvelemaan elinikäistä oppimista.

Lähteet

Asetus päivähoidosta 1992

Hakkarainen, K., Lonka, K., Lipponen, L. 2005. Tutkiva oppiminen. Järki, tunteet ja kulttuuri oppimisen sytyttäjinä. WSOY

Henkilökohtaistamissuunnitelma, VAKK, 2007

Isoherranen, K. 2005. Moniammatillinen yhteistyö. Vantaa. WSOY

Kaipio, K. 1999. Kasvattava yhteisö. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy

Koulunkäynnin ohjaamisen ammattitutkinnon opetussuunnitelma, VAKK, 2010

Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinnon perusteet 2011, OPH

Laki päivähoidosta 1973

Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinnon opetussuunnitelma, VAKK, 2009

Lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinnon perusteet 2004, OPH

Murto, Kari, 1998. Prosessin johtaminen. Kohti prosessikeskeistä työyhteisön kehittämistä. Gummerus Kirjapaino Oy

Perhepäivähoitajan ammattitutkinnon opetussuunnitelma, VAKK, 2006

Perhepäivähoitajan ammattitutkinnon perusteet 2006, OPH

päivämäärä	perhepäivähoitajan at varhaiskasvatus	koulunkäyntiavusta-jan at toimintakyvyn tukeminen	lasten ja nuorten erit. ohjaajan at erityistä tukea tarvitsevien lasten ja heidän perheittensä ohjaus ja tukeminen	lasten ja nuorten erit. ohjaajan at erityistä tukea tarvitsevien nuorten ja heidän perheittensä ohjaus ja tukeminen	lähihoitajan pt lapset ja nuoret
to 2.9. at perusteet uusi osa	varhaiskasvatus ASV	toimintakyvyn tukeminen AL	erityistä tukea tarvitsevien lasten ja heidän perheittensä ohjaus ja tukeminen SH	erityistä tukea tarvitsevien nuorten ja heidän perheittensä ohjaus ja tukeminen SH	
la 4.9.		näyttötutkintojärjestelmä uusille opiskelijoille AL			
ti 7.9.	Vasu linjaukset ASV				Äitiyshuollon palvelujärjestelmä, varhaiskasvatuksen historia ASV
ke 8.9.		Kasvatus- ja kuntoutussuunnitelma, HOJKS SH	Ihmisen elämänskaari Lapsuus elämänvaiheena ASV	Ihmisen elämänskaari Nuoruus elämänvaiheena ASV	Kouluikäisen ja nuoren kasvu ja kehitys ASV
to 16.9.		Asiakaslähtöisyys ja vastuullisuus SH	Ihmisen elämänskaari Lapsuus elämänvaiheena ASV	Ihmisen elämänskaari Nuoruus elämänvaiheena ASV	Kouluikäisen ja nuoren kasvu ja kehitys ASV

päivämäärä	pph at	KKA at	Lanupe lapset	Lanupe nuoret	Lh lanu
la 18.9.	Lapsen kehitys ja kasvu ASV				Lapsen fyysinen, kognitiivinen, sosioemotionaalinen ja persoonallinen kehitys ASV
ti 21.9.		Terveyskasvatus – hygienia ja seksuaalisuus KK	Perhetyön menetelmiä ja käytäntöjä + palvelujärjestelmä SH	Perhetyön menetelmiä ja käytäntöjä + palvelujärjestelmä SH	
to 23.9.	Lapsen kielen kehitys ASV				Sairaalan lapsen hoito KK
la 25.9.			Perhe ja perhetyö, ekokulttuurinen teoria, erilaiset perheet, perheiden kriisien kohtaaminen SH	Perhe ja perhetyö, ekokulttuurinen teoria, erilaiset perheet, perheiden kriisien kohtaaminen SH	Perhe ja perhetyö, ekokulttuurinen teoria, erilaiset perheet, perheiden kriisien kohtaaminen SH
ke 29.9.	Hoidon, kasvatuksen ja oppimisen kokonaisuus ASV				Lapsen hoidon eri alueet oppimistilanteina ASV
to 30.9.		Terveyskasvatus – Tavallisimmat sairaudet KK	Elinolot ja elämäntapa, lapsiperheiden asema yhteisötasolla, lastenkulttuuri ja elämäntapa SH	Elinolot ja elämäntapa, lapsiperheiden asema yhteisötasolla, nuorisokulttuuri ja elämäntapa SH	Lapsi- ja nuorisokulttuurit ja niiden ilmenemismuodot SH

päivämäärä	pph at	Kka at	Lanupe lapset	Lanupe nuoret	Lh lanu
ma 4.10.	Lapsesta lähtevä toiminta ASV				Lapsikeskeinen työn suunnittelu, toteutus ja arviointi ASV
ti 5.10.			Elinolot ja elämäntapa, lapsiperheiden asema yhteisötasolla, lastenkulttuuri ja elämäntapa SH	Elinolot ja elämäntapa, lapsiperheiden asema yhteisötasolla, nuorisokulttuuri ja elämäntapa SH	Lapsi- ja nuorisokulttuurit ja niiden ilmenemismuodot SH
la 9.10.	Lapselle ominainen tapa toimia, leikki ASV	Pitkäaikaissairaudet ja niiden hoitotoimenpiteet KK		Erytisnuorisotyö SH	Leikki ja sen merkitys ASV
ke 13.10.	Lapselle ominainen tapa toimia, liikunta, tutkiminen, taiteellinen ilmaisu ASV				Varhaiskasvatuksen menetelmiä ASV
to 14.10.		Työergonomia HP	Lastenkulttuurin ryhmätöiden purku SH	Nuorisokulttuurin ryhmätöiden purku SH	Lapsi- ja nuorisokulttuurin ryhmätyön purku SH
ma 18.10.	Oppimisympäristöt ASV	Toimintaympäristö, oppimateriaali SH			Oppimisympäristöt ja lapsen kehitystä tukeva toiminta ASV
ti 19.10.		Erilaisten apuvälineiden tuntemus HP	Lastensuojelu SH	Lastensuojelu SH	Lastensuojelun periaatteet SH

päivämäärä	pph at	Kka at	Lanupe lapset	Lanupe nuoret	Lh lanu
ti 26.10.	Orientaatiot ASV		Lastensuojelu	Lastensuojelu	Oppimisympäristöt ja lapsen kehitystä tukeva toiminta ASV
ma 1.11.	Alle 3-v. pedagogiikka, lorut, sadut, musiikki ASV				
ti 2.11.		Moniammatillisuus ASV	Elämänhallinta, työ ja työllisyys SH	Elämänhallinta, työ ja työllisyys SH	slh ?
ti 9.11.	Toiminnan suunnittelu, tiedottaminen ASV				Lapsekeskeinen, laadukas varhaiskasvatus ASV
to 11.11.		Viittomakieli ja tukiviittomat MK	Elämänhallinnan merkitys lapselle SH	Nuorten työllistäminen ja asuminen SH	
ti 16.11.		Terveyskasvatus – Päihteet ja niiden väärinkäyttö SH	Päihteet ja niiden väärinkäyttö SH	Päihteet ja niiden väärinkäyttö SH	Nuoren kehityksen riskitekijöitä (päihteet, huumeet...) SH
la 20.11.	Lapsen vasu, kasvun kansio ASV				Lapsen havainnointi, kasvun ja kehityksen tuki ASV
ke 24.11.	Arviointi, dokumentointi Etätehtävien purku ASV				Lapsen kasvun ja kehityksen sekä toiminnan arviointi ja dokumentointi ASV
to 25.11.		Viestintä, sanallinen ja sanaton ASV	Rikollisuus ja väkivalta, rikollisen käyttäytymisen synty SH	Rikollisuus ja väkivalta, rikollisen käyttäytymisen synty SH	

päivämäärä	pph at	KKA at	Lanupe lapset	Lanupe nuoret	Lh lanu
la 27.11.			Mielenterveys, yleisimmät mielenterveyshäiriöt SH	Mielenterveys, yleisimmät mielenterveys- häiriöt SH	Mielenterveys, yleisimmät mielenterveyshäiriöt SH
ke 1.12.	Oma kehittyminen ASV				
to 2.12.		Vaihtoehtoiset kommunikaatio-menetelmät ASV	Rikollisuus ja väkivalta, perheväkivalta, tukipalvelut, väkivaltaisen asiakkaan kohtaaminen SH	Rikollisuus ja väkivalta, perheväkivalta, tukipalvelut, väkivaltaisen asiakkaan kohtaaminen SH	
ke 8.12.	Erityistä tukea tarvitseva lapsi, at osan perusteet	Tietotekniikka oppimisen välineenä Etätehtävänä	Rikollisuus ja väkivalta, aggressiiviset lapset SH	Rikollisuus ja väkivalta, tuomittujen nuorte tukitoimet, rikoslaki – sovittelujärjestelmä SH	
la 11.12.		Erilaiset asiakasryhmät SH	Vammaisuus ja sairaudet SH	Vammaisuus ja sairaudet SH	Vammaisuus ja sairaudet SH
ma 13.12.	Erityispedagogiikka ennen ja nyt ASV				
ke 15.12.			EA2 MR	EA2 MR	
päivämäärä	pph at	KKA at	Lanupe lapset	Lanupe nuoret	Lh lanu
ma 10.1.2011	Erityispedagogiikka ja varhaiset vuodet,				

	perhelähtöisyys , ekokulttuurisuus ASV				
ti 11.1.		Etätehtävän purkupäivä SH	EA2 MR	EA2 MR	
ti 18.1.		Yhteistyö perheiden kanssa / Erilaiset perheet SH	EA2 MR	EA2 MR	
ke 19.1.	Kehitysvamma, CP- vamma, kuulo- ja näkövammot, autismi, oppimisvaikeudet, puhetta tukevat kommunikaatio- menetelmät ASV				
la 22.1.			Vammaisuus ja sairaudet SH	Vammaisuus ja sairaudet SH	
ma 24.1.	Kielelliset vaikeudet ja temperamentti, lahjakkuus, tarkkaavaisuushäiriöt, ADD, ADHD ASV				
to 27.1.		Oman työn arvioiminen ja kehittäminen SH	EA2	EA2	
la 29.1.	Erityinen tuki varhaiskasvatuksessa, tehostettu vaka, sosiaalisemotionaaliset häiriöt, mielenterveys ASV				
to 3.2.	Työn arviointi ja kehittäminen, etätehtävien purku ASV				
tutkintotilaisuus	29.11. – 13.12.2010 vaka 7. – 18.2.2010 ertu	28.1. – 12.2.2011			joulukuu 2010

Liite 2			
VAKK / SOTE	TEEMALUKKARI 2	1.3.2011 – 31.5.2011	MA-TI 17.30-20.15
päivämäärä	perhepäivähoitajan at	koulunkäynnin ja koululaisten aamu- ja iltapäiväohjauksen at	lasten ja nuorten erit. ohjaajan at
ti 8.3.2011 at perusteet uusi osa	Kasvatustietoisuus, kasvatuskumppanuus ja yhteistyötaidot ASV	Ohjaustyössä toimiminen Kasvun ja kehityksen tukeminen ja ohjaaminen SH	Moniammatillinen yhteistyö
ti 15.3.	Tiimi- ja ryhmätyötaidot	Tiimi- ja ryhmätyötaidot	Tiimi- ja ryhmätyötaidot
ti 22.3.	Kirjallinen viestintä, Hensu, Tops, tehtäviin vastaaminen, tiedottaminen	Eri ohjaus- ja toimintaympäristöt SH	Kirjallinen viestintä, asiakirjojen laatiminen, taloussuunnittelu
la 26.3.	Kasvatus- ja oppimisteorioita, arvot ja kasvatuskäsitys, vaihtoehtopedagogiikat	Kasvatus- ja oppimisteorioita, arvot ja kasvatuskäsitys, vaihtoehtopedagogiikat	
to 31.3.	Palvelujärjestelmä, lait ja säädökset, työturvallisuus	Palvelujärjestelmä, lait ja säädökset, työturvallisuus	Palvelujärjestelmä, lait ja säädökset, työturvallisuus
ti 5.4.	Vuorovaikutus ja puheviestintä, valmistautumista edellyttävä pieni esitys	Vuorovaikutus ja puheviestintä, valmistautumista edellyttävä pieni esitys	Vuorovaikutus ja puheviestintä, valmistautumista edellyttävä pieni esitys
la 9.4.	Kasvatuskumppanuus ASV	Oppilashuolto ja ekokulttuurinen sosiaalistumisteoria, kasvatuskumppanuus SH	Perheiden kanssa tehtävä yhteistyö SH
to 14.4.	Vuorovaikutus ja puheviestintä, valmistautumista edellyttävä pieni esitys	Vuorovaikutus ja puheviestintä, valmistautumista edellyttävä pieni esitys	Vuorovaikutus ja puheviestintä, valmistautumista edellyttävä pieni esitys
ti 19.4.	Lapsen kasvun tukeminen, turvallisuus ASV	Ap-ip-toiminnan järjestäminen ASV	Työn organisointi näyttöjärjestelyt SH
ke 27.4.	Lapsen vasu ASV	Hojks	
ti 3.5.	Verkostoyhteistyö	Moniammatillinen yhteistyö	Verkostoyhteistyö
Päivämäärä	Pph at	KKO at	Lanupe at
la 7.5.	Työkyvyn ylläpitäminen ja ammatillisuus, tunteiden käsitteleminen ASV	Toiminakyky ja työhyvinvointi ASV	Työkyvyn ylläpitäminen ja ammatillisuus, tunteiden käsitteleminen ASV
to 12.5.	Työn organisointi	vaka, eops, perusops, toisen	

		asteen ops tehtäväsittelyt	
ti 17.5.	Itsearviointi ja oman työn kehittäminen	Itsearviointi, ammatillinen reflektointi, työyhteisössä toimiminen	
	näyttötilaisuus 18. – 31.5.2011 Kasvatustietoisuus, kasvatuskumppanuus ja yhteistyötaidot		näyttö 9. – 20.5.2011 Moniammatillinen yhteistyö
ti 31.5.	Monikulttuurisuus perusteet, uusi osa	Ihmisen fyysinen, psykkinen, sosiaalinen ja moraalinen kehitys	Kulttuurien vuorovaikutus, uusi osa
ti 7.6.	Omat arvot ja niiden tunnistaminen	Omat arvot ja niiden tunnistaminen	Omat arvot ja niiden tunnistaminen
to 16.6.	Arvot, normit ja kulttuuri mielen ohjelmoijana	Arvot, normit ja kulttuuri mielen ohjelmoijana	Arvot, normit ja kulttuuri mielen ohjelmoijana
verkko-opintoina	Suomalainen kulttuuri	Suomalainen kulttuuri	Suomalainen kulttuuri
verkko-opintoina	Suomen vähemmistökulttuurit	Suomen vähemmistökulttuurit	Suomen vähemmistökulttuurit
verkko-opintoina	Monikulttuurisuus ja vaka		
ti 9.8.	Identiteetti ja kielen kehittyminen	Persoonallisuuden kehittyminen, kiintymyssuhde, temperamentti ja minäkuva	Identiteetti ja kielen kehittyminen
la 13.8.	Monikulttuurisuus, maahanmuuttajaperhe ja kotoutuminen JT	Monikulttuurisuus, maahanmuuttajaperhe ja kotoutuminen JT	Monikulttuurisuus, maahanmuuttajaperh e ja kotoutuminen JT
to 18.8.	Oman työn arviointi ja kehittäminen, etätehtäväsittely	Oman työn arviointi ja kehittäminen, etätehtäväsittely	Oman työn arviointi ja kehittäminen, etätehtäväsittely
näyttötutkintotilaisuus	22.8. – 1.9.2011 Monikulttuurisuus	22.8. – 9.9.2011 Ohjaustyössä toimiminen	22.8. – 9.9.2011 Kulttuurien vuorovaikutus

